

Historické náčrty ohľadom Oratória sv. Františka Saleského

Myšlienka oratórií vznikla ako výsledok návštev väzníc tohto mesta. V týchto miestach duchovnej i telesnej biedy sa nachádzali mnohí mladí bystrého rozumu, dobrého srdca, schopní založiť si rodinu a stať sa pýchou vlasti a predsa boli zavretí, v záhaľke, vystavení na posmech spoločnosti. Títo mladí boli v takom biednom rozpoložení skôr pre nedostatok výchovy ako pre zlobu srdca. Všimli sme si, že ak sa im pravidelne pripomínala hodnota človeka,, ktorý je rozumný a má si zadovážiť vlastný chlieb poctivou prácou a nie zlodejstvom, jedným slovom, ak sa im predstavili morálne a náboženské prikázania, v ich srdci sa rozhostil pokoj a túžili stať sa lepšími. Vskutku mnohí z nich sa už vo väzení stali lepšími, a mnohí sa po návrate z neho správali tak, aby sa tam už nikdy nevrátili.

Potvrdila sa tým skutočnosť, že títo mladí sa stali nešťastnými pre chýbajúcu mravnú a náboženskú výchovu. Tieto dva prostriedky ich mohli zachovať dobrými za mladi a i teraz, keď sa ocitli v nešťastí, im pomáhali zničiť zlo v ich srdci.

Ako prvé začali sme vyučovať katechizmus vo väzení a neskôr i v sakristii Kostola sv. Františka Assiského. Takto sa začali stretnutia vo sviatočné dni. Boli tam pozvaní všetci, ktorí vyšli z väzenia alebo tí chlapci, ktorí sa počas celého týždňa túlili po námestiach a uliciach. Mravné a náboženské ponaučenia, spev v kostole, drobné darčeky a hry boli prostriedkami ako stráviť čas počas sviatočných dní.

V roku 1841 sa takto stretávalo asi 70 mladých. Tri roky sa takýmto spôsobom rozvíjalo oratórium v Kostole sv. Františka, potom nás veľký počet chlapcov prinútil hľadať väčšie a pristrannejšie miesto. V roku 1844 kňaz Bosco odišiel ako duchovný správca Útulku na Valdoccu a tam našiel vhodné miesto pre oratórium. Prvá kaplnka určená len pre mladých bola posvätená 8. decembra 1844. Táto kaplnka pozostávala z dvoch miestností, ktoré mali k dispozícií kňazi v Útulku.

V jeseni 1845 počet chlapcov presiahol 200 a keďže priestory, ktoré až dovtedy slúžili ako kaplnka sa mali prestavať, nastala potreba hľadať lepšie miesto. Na štyri mesiace sa išlo do Kostola sv. Martina pri Mestských mlynoch, kde sa potom nechal priestor pre inú skupinu mladých. Cintorín pri Kostole sv. Petra v okovách, dom kanonika Morettu a lúka bratov Filippiovcov slúžili ako ďalšie miesta stretávania až do jari 1846.

V tomto roku sa prenajal a neskôr i kúpil Pinardiho dom vo štvrti Valdocco, kde vzniklo Oratórium sv. Františka Saleského. Počet mladých rástol tak, že už v roku 1850 ich bolo viac ako 2000 alebo až 3000. Aby sa im vyšlo v ústrety, v roku 1851 bol postavený aktuálny kostol,¹ k čomu pomohla lotéria aj súkromné dary.

«Oratórium sv. Alojza v Porta Nuova» V roku 1847 rastúci počet mladých spôsobil, že sme sa už nezместil do Oratória sv. Františka a tak sa otvorilo ďalšie, na Porta Nuova, medzi Ulicou Platani a Ulicou sv. Valentína. Vedenie oratória bolo zverené teol. Giacintovi Carpinovi, neskôr tam boli ďalší kňazi, a teraz ho vedie teol. Leonardo Murialdo, horlivý kňaz. Priemerný počet návštevníkov je 500.

«Oratórium sv. Anjela strážcu» Nečakane veľký záujem mladíkov o Oratórium Porta Nuova spôsobil, že skoro bolo nevyhnutné vybrať nové miesto, vhodné pre stretnutia mladých. Vanchiglia je ľudnatá časť Turína, plná mladých, ktorí sa počas sviatkov ponevierajú po uliciach. Horlivý don Cocchi tu už otvoril jedno oratórium, ktoré ale pre nedostatok síl musel zavrieť. Na tom istom mieste a s tým istým cieľom sa tu v roku 1849 otvorilo verejnosti Oratórium sv. Anjela strážcu blízko Pádu. Vedenia oratória sa

ujal pán Roberto Murialdo, ktorý ale zo zdravotných dôvodov prenechal svoje miesto kňazovi Michelemu Ruovi. Priemerne navštevuje oratórium asi 400 chlapcov.

«Všeobecné informácie». Tieto oratóriá sa môžu definovať ako miesta, kde sa vo sviatočných dňoch stretávajú mladí, aby sa po účasti na bohoslužbách veselo a pekne zabavili. A teda okrem kostola sa tam nachádza aj dostatočne veľký priestor na hru aj miestnosti pre školu a pre stretávanie sa v prípade dažďa či zimy. Medzi prostriedky ktoré priťahujú nových chlapcov patria: drobné výhry, hry a olovrant, medaily, obrázky, ovocie, desiata, sem tam pár ponožiek či topánok pre tých najchudobnejších, nájdenie zamestnania, pomoc pri ubytovaní u príbuzných alebo u zamestnávateľov. Hry sa zvyknú hrať tieto: guľky alebo bocce, skákanie v mechu, hod na presnosť, chodúle, hojdačky, gymnastika, hra na vojakov, spev, koncerty. Avšak čo najviac priťahuje chlapcov je dobrý prístup. Dlhá skúsenosť vo výchove hovorí, že dobrý výsledok výchovy sa dosiahne vtedy, ak nás chlapi majú radi. Potom budú mať pred nami aj rešpekt.

Náboženský život v oratóriu sa odohráva takto: ráno, kto chce, môže sa vyspovedať, potom je sv. omša po nej rozprávanie z Biblických alebo Cirkevných dejín, potom nasleduje rekreácia. Popoludní je katechizmus podľa tried, večery, krátky príhovor, požehnanie so Sviatosťou a potom je zas čas na hry. Keď sa skončí program v kostole každý môže ísť domov alebo ešte zostane zahrať sa. Večer sa všetci pošlú domov a oratórium sa zatvor.

Existujú pravidlá, podľa ktorých sa všetci riadia tak v kostole, v škole, ako aj počas rekreácie. Osoby, ktoré pomáhajú sú jednak cirkevné osoby, jednak svetské. Sú ochotné pomôcť v každej potrebe. Počas Veľkého pôstu sa vo všetkých troch oratóriách vyučuje katechizmus napoludnie, a pre tých, čo nemôžu aj v inom čase. Mariánsky mesiac sa slávi kázňami alebo duchovným čítaním, modlitbou sv. ruženca a požehnaním so Sviatosťou oltárnou ráno prípadne pri večerných modlitbách. Závisí od okolností.

Okrem vyššie spomenutých osôb sa najviac zapojili do diela oratórií: D. Ponte, D. Trivero, D. Pacchiotti, T. Vola Gio. Zvláštnym spôsobom sa T. Borelli Gioanni. zaslúžil svojou službou o duchovný i materiálny rozvoj oratórií. Aj cav. T. Barricco nám viackrát pomohol.

«Nedeľné školy» Mnohým mladým, napriek tomu, že už takmer dosiahli vek dospelosti, chýbalo potrebné vzdelanie či už pre lenivosť alebo pre nedostatok prostriedkov. Počas týždňa nemali možnosť navštevovať školu, bolo preto potrebné zriadiť nedeľnú školu. Začali sme s tým v roku 1845. Na začiatku to išlo ťažko, lebo sme nemali ani knihy ani nikoho, kto by vedel poradiť a pomôcť. V nedeľu sa vyučovalo, avšak počas týždňa sa zabudlo na väčšinu prebratého učiva. Táto ťažkosť sa s častí prekonala tým, že sa učil iba jeden predmet a z toho potom bola i domáca úloha. Takto sme sa naučili najprv čítať a písať, potom prvé štyri operácie aritmetiky, neskôr prvky metrického systému, taliansku gramatiku a Biblické dejiny. Nikdy sme nezačínali nový predmet kým nebolo dobre pochopené predchádzajúce učivo. Verejnú podporu nám vyjadrili aj významné osobnosti okrem iných aj prior Aperti, starosta mesta Cav. Bellono a Cav. Barrico,, ktorí nás poctili svojou prítomnosťou.

«Večerné školy» I keď nedeľné školy prinášali dobré ovocie, pre mnohých mladých to ani zd'aleka nestačilo. Začali sme ich teda pozývať i počas týždňa, a to v tých hodinách, kedy to bolo pre nich najvýhodnejšie. Zakrátko sa objavila potreba stanoviť rovnaký čas pre všetkých a zhodli sme na večere, keď už remeselní učni ukončili svoju prácu.

A tak sa v roku 1846 sa začali prvé večerné školy. Záujem bol veľký, ale museli sme ho obmedziť, aby sme sa zmestili do malých priestorov školy. Keďže neskôr podobný typ školy otvoril mestský úrad vo viacerých častiach mesta, zanikla potreba mať tieto školy v oratóriách. Iba v Oratóriu sv. Františka Saleského sa v nej pokračuje až doteraz. Vyučujú sa tieto predmety: čítanie, písanie, metrický systém, taliansky jazyk, spev, hudba, kreslenie, hra na organe a francúzsky jazyk.

«Denné školy» Veľká časť mladých ľudí sa túlala po uliciach, a to najmä takí, ktorí pre nevhodné oblečenie či pre zlé správanie neboli prijatí do verejných škôl alebo boli prepustení. Títo, zväčša siroty alebo vzdialení od rodičov už od malička trávia čas na námestiach bitkami, zlodejstvom a rúhaním sa. Pre nich bola otvorená denná škola v Oratóriu sv. Františka Saleského a ďalšia v Oratóriu sv. Alojza. Veľký počet chlapcov navštevuje školu v oboch oratóriách a skrze láskavé a pozorné pôsobenie učiteľov sa dosiahli uspokojivé výsledky v mravoch a správaní. Viacerí z nich boli potom prijatí do verejných škôl, niektorí do večerných škôl, ďalším sme našli majstra, u ktorého sa naučia remeslu.

«Dom pri Oratóriu sv. Františka Saleského» Veľa mladých, ktorí prichádzali do oratórií, bolo tak chodobných, že akákoľvek pomoc bola pre nich zbytočná nakoľko nemali nijaké miesto, kde by mali zabezpečené ubytovanie, stravu a oblečenie. Pre týchto sme otvorili dom pri Oratóriu sv. Františka Saleského. V roku 1847 sa prenajal jeden malý dom a začali sa prijímať prví chudobní chlapci. V tom čase chodievali pracovať do mesta a v oratóriu mali zabezpečenú stravu a ubytovanie. Avšak naliehavá potreba mladých, ktorí prichádzali zďaleka, nás prinútila prijať aj tých, ktorí nechodievali do turínskych oratórií.

Chudobní mladí sa zbíhali zo všetkých strán. A tak sa dohodlo pravidlo, že sa budú prijímať iba tí mladí, ktorí budú mať dvanásť až osemnásť rokov, siroty po otcovi a matke, celkom chudobní a opustení. Keďže denné dochádzanie za prácou do Turína malo zlé následky, prebudovali sme dom (dnes je tam asi sedemsto mladých) a dielne sú takmer všetky tu v dome. Chlapci sa môžu naučiť týmto remeslám: krajčírstvo obuvníctvo, stolárstvo, kníhviazačstvo, tlačiareň a pre tých, ktorí majú dobré správanie a vzťah k štúdiu, je tu aj škola.

Veľká túžba mnohých mladých absolvovať štúdium nás prinútila urobiť niektoré výnimky pri prijímaní študentov. Na štúdium prijímame aj mladých nie celkom opustených a nie celkom chudobných, najmä keď sú svojím správaním a ich nadaním predur

ení k čestnému a kresťanskému dosiahnutiu akademickej kariéry.

«Organizácia» V tomto dome sú platné pravidlá, podľa ktorých sa riadi každá vec. Je tu rektor, od ktorého všetko závisí, prefekt je zasa zodpovedný za ekonomickú stránku domu, za pokladňu a vybavu je pošta. Direktor má zodpovednosť za školy, riadi učiteľov, asistentov, a katechétovej – duchovných vodcov. Hospodár domu sa stará o údržbu, personál a o každodenné praktické záležitosti. Od neho závisia i remeselní majstri v dielňach. Nemáme pevné poplatky. Dom žije z verejnej podpory viac-menej od súkromných darcov. Mestský úrad nás ročne podporí sumou 300 frankov a drevom pre večerné školy. Nedá sa presne vyrátať, koľko stojí chod domu alebo každý jednotlivец, avšak dá sa povedať, že jedná osoba na deň stojí približne 60 centov. Kostol, pozemok a budova Oratória sv. Františka Saleského sú majetkom kňaza Jána Bosca, ostatné oratóriá sú prenajaté.

«Výsledky» Pre dobré poznanie dosiahnutých výsledkov týchto škôl a domu pri oratóriu musíme rozdeliť chovancov do troch skupín: zlí, ľahkomyselní a dobrí. Dobrým pomáhame vytrvať a rásť v dobre. Ľahkomyselní, teda tí, čo sú zvyknutí túlať sa a málo pracovať, sa polepšia pomocou asistencie, remesla, vzdelania a hudby. Zlí nám dajú najviac zabráť. Ak ich naučíme zvyknúť si na prácu dosiahli sme veľa. Týmito prostriedkami sa dosiahnu nasledovné výsledky: 1. Nestanú sa horšími, 2. Mnohí sa naučia zarábať si čestne na chlieb 3. Tí, ktorí sa zdali nepolepšiteľní, časom sa aspoň v niečom stanú viac citlivejší. Čas potom ukáže, kde tieto dobré návyky začnú praktizovať.

Každý rok sa nám podarilo umiestniť stovky učňov k remeselným majstrom. Mnohí sa vrátili k svojim rodinám, odkiaľ ušli. Teraz sa zdajú byť poslušnejší a lepší. Nemálo z nich si našlo prácu v dobrých rodinách. Priemerne sa v dome pri oratóriu za rok premelie asi 300 mladých. Mnohí z nich sú prijatí do vojenskej kapely, niektorí vykonávajú remeslo, ktorému sa vyučili, niektorí idú slúžiť do bohatých

rodín, veľa z nich sa rozhodne pre učiteľstvo. Títo najprv urobia predpísané skúšky a potom idú ako učitelia do tých dedín, kde je po nich dopyt. Niektorí si budujú kariéru v civilnom živote.

Mnohí zo študentov sa rozhodnú pre duchovné povolanie. Keď ukončia gymnázium pošlú sa zväčša k svojim biskupom, aby im láskavo pomohli napredovať na ceste ku kňazstvu. Niektorí zostali v oratóriu ako učitelia alebo ako katechéti alebo ako asistenti v dielňach a v spálni. Po dosiahnutí kňazstva pokračujú v svojej službe pre mladých v oratóriách. Iní podľa vlastných preferencií idú vykonávať svoju kňazskú službu tam, kam ich pošlú ich cirkevní predstavení.

Osoba ,ktorá sa veľmi pričnila o dobrý chod domu, je kňaz Alasonatti Vittorio, ktorý sa veľmi obetoval pre toto dobré dielo. Všetok personál tohto domu a ďalších oratórií pracuje zadarmo, nikto neberie žiadny plat.